

Sant Llorenç Dosmunts

Rupit i Pruit

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Carretera C-153, km. 27,8 - Pruit
Emplaçament Al pla de les Viles i al nord de la masia, enmig dels camps
Alçada: 961 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud: 42.03546
Longitud: 2.43478
UTM Est (X): 453216
UTM Nord (Y): 4653868

Classificació

Número de fitxa 08901 - 47
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Modern Popular
Segle XI-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: Catàleg de béns a protegir de Rupit i Pruit.
També està regulat com a Àrea d'Expectativa Arqueològica pel mateix catàleg.
Data aprovació: dv., 23/05/2014 - 12:00
Número inventari IPA 23416
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Vic
Fitxes associades:

Les Viles

Goigs de Sant Llorenç

Festivitat de Sant Llorenç

Frontal d'altar de Sant Llorenç Dosmunts

Retaule de Sant Llorenç Dosmunts

Autoria de la fitxa

Adriana Geladó Prat

Data de registre de la

dc., 02/12/2020 - 11:33

fitxa:

Descripció

Església d'una sola nau amb l'absis carrat orientat a llevant. La nau està coberta amb una volta de canó lleugerament apuntada, mentre que l'absis està cobert amb una volta de canó amb llunetes, que descansa damunt d'una cornisa motllurada disposada entre l'arc triomfal del presbiteri i l'arc toral del fons de l'absis. Al mur de tramuntana s'obre el baptisteri, cobert també amb una petita volta de canó i que alberga una pica de pedra romànica per immersió. Al mur de migdia hi ha la sagristia, a la que s'accedeix des del presbiteri mitjançant un portal rectangular emmarcat amb carreus de pedra i la llinda plana gravada amb l'any 1742 i una creu patent encerclada damunt del Calvari. La sagristia està coberta amb un sostre embigat de fusta. Als peus del temple hi ha el cor, bastit amb fusta i amb una escala d'accés adossada al parament de migdia, que també està bastida en fusta. La façana principal, orientada a ponent, presenta un portal d'arc de mig punt adovellat, amb els brancals bastits en pedra. La dovella clau està decorada amb un escut decorat amb una creu llatina central. Damunt del portal s'obre una finestra de doble esqueixada bastida amb carreus de pedra. La façana està rematada amb un campanar d'espadanya de doble ull, amb una sola campana i el coronament apuntat. La façana de migdia compta amb dues finestres de doble esqueixada bastides amb carreus i situades a la nau. L'obertura de la sagristia és rectangular i està emmarcada amb carreus de pedra, així com la finestra del presbiteri, que compta amb les mateixes característiques que l'anterior. La construcció està bastida amb carreus de pedra disposats en filades, exceptuant la sagristia i l'absis que són de construcció posterior.

El temple està delimitat amb una tanca de pedra i envoltat per l'antic cementiri. Als peus de la façana principal hi ha les làpides de pedra de les famílies Vas de les Viles, Vas Fatjó-Vilas i Vas del mas Comajoan (1707) entre d'altres. També hi ha una creu llatina de ferro damunt d'un basament de pedra disposat a mode de pedró. A la banda sud-est del temple, fora del recinte sagrat, hi ha un volum rectangular auxiliar disposat a mode de porxo i un pedró format amb una altra creu llatina de ferro assentada damunt d'un basament de pedra rectangular, datat l'any 1694.

Destaca la campana, situada a l'ull esquerre del campanar. Prop de la boca hi ha incisions i sanefes florals, al centre hi ha la figura de Sant Llorenç vestit amb túnica i portant la palma de màrtir al braç dret i les graelles, símbol del seu martiri, a l'esquerre. Al damunt hi ha una altra sanefa floral. A la part posterior hi ha les senyes del fundidor i altres inscripcions.

La pica baptismal situada a l'interior del temple amida aproximadament un metre de diàmetre per 1,20 metres d'alçada. Està envoltada per un bordó que es veu trencat per una ranura amb un clau al centre. És de pedra picada a partir d'un gran dau buidat i arrodonit.

Història

La primera referència documental d'aquest temple es troba en una llista de parròquies del bisbat de Vic, datada entre els anys 1025 i 1050. En aquest document apareix mencionat com a "S. Laurencii de Dos

Monts". Fou parròquia independent fins al segle XIV, quan fou unida com a sufragània a la parròquia de Sant Andreu de Pruit (en el llistat de parròquies del bisbat de Vic elaborat l'any 1361, el temple ja no apareix). En una donació efectuada l'any 1342 per part del castlà del castell de Sant Miquel (Rupit) apareix mencionat com "Sancti Laurencii de duobus mantibus". Posteriorment tenim notícia que l'any 1553, el seu terme constava dels masos següents: Bac, Torrentó, Vilas, Comajoan i Vilafrerrer. Al segle XVII, l'antic absis romànic fou substituït per l'actual. També hi ha constància de diverses visites pastorals efectuades al temple entre finals del segle XVI i el segle XVIII.

La capella conserva una pica baptismal romànica per immersió. L'antic retaule dedicat a Sant Llorenç es troba al Museu Episcopal de Vic (taula romànica del segle XIII). El retaule actual està datat al segle XIX.

Alguns historiadors han apuntat la hipòtesi d'un possible origen visigot del temple, donada la proximitat amb l'antic mas de les Viles (probablement vil·la romana) i per ésser construïda vora el camí.

Bibliografia

ADELL I GISBERT, Joan Albert [et al.] (1984). *Osona II*. Col. Catalunya Romànica, 3 Barcelona: Enciclopèdia Catalana, p. 466-472.

BANÚS I BLANCH, Miquel (1986). *Rupit, pàgines de la seva història*. Barcelona: Montblanc-Martín, p. 83-85.

CROSAS, Carles; SOLÀ, Joan; DOMINGO, Gemma (2014). *Catàleg de béns a protegir. Text refós*. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Rupit i Pruit. Consultat 12 novembre 2020, des de <https://dtes.gencat.cat/rpucportal/> Núm identificació R23.

GAVÍN I BARCELÓ, Josep M. (1984). *Osona*. Col. Inventari d'esglésies, 15. Barcelona: Pòrtic, p. 115.

Gran geografia comarcal de Catalunya. Osona, Ripollès. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993, vol. 8, p. 211-212.

NOGUERA, Antoni (1964). *Collsacabra*. Barcelona: Selecta, p. 110, 238-240.

PALLÀS MARIANI, Xavier (2020). *Les campanes de Rupit i Pruit*. [Inèdit].

PARÉS I GANYET, Quirze (1985). *La despoblació rural i les masies del Collsacabra*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, p. 366, 371, 485.

SOLÀ, Fortià Prev. (1933). *El Cabrerès*. Barcelona: [s.n.], p. 75-76, 97-100.

SOLÀ COLOMER, Xavier (2006). *La reforma catòlica a la muntanya catalana a través de les visites pastorals: els bisbats de Girona i Vic (1587-1800)*. (Tesi doctoral. Universitat de Girona). Consultat des de <http://hdl.handle.net/10803/7887>

VINYETA, Ramon (1998). *Rupit. Guia turística*. Rupit: Mª Estrella Dorca i Aragonés, p. 106-107.

Enllaços d'interès:

<http://invarquit.cultura.gencat.cat/>

